

«Με χωρίζει απόστασις από το ύψος του Πλάτωνα»

«Με φίλιαν παντοτινήν και άδολην»
Γράμματα του Ιωάννη Συκουτρή στις μαθήτριάς του (1933-1937)
Επιμέλεια Ελένη Ράμφου.
Εισαγωγή Γ. Α. Χριστοδούλου.
Εκδόσεις Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης, 2014, σελ. 323, τιμή 20 ευρώ

Τις βαθύτερες αγωνίες αλλά και τη θερμή προσωπικότητα του φιλόλογου **Ιωάννη Συκουτρή** αποκαλύπτουν επιστολές προς τέσσερις φοιτήτριάς του που μόλις εκδόθηκαν

ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΙΝΗΣ ΚΟΥΖΕΛΗ

Από τις Ράχες της Ικαρίας, από το Ξυλόκαστρο, από τη Μήθυμα της Λέσβου ο Ιωάννης Συκουτρή (1901-1937) επικοινωνεί δι' αλληλογραφίας με την Αγγαία Φακάλου, τη Μαρία Κακιοπούλου, τη Μαρίκα Στρομπούλη και την Ηρώ Κορμπέτη. Είναι φοιτήτριάς του στη Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών, μέλη ενός στενού κύκλου ιδιαίτερος ανεπτυγμένης οικειότητας. «*Καλή μου Αγγαίσα, Δυο ώρες είναι που έφθασα στο Ξυλόκαστρο, και αισθάνομαι την ανάγκη να κουβεντιάσω λίγο μαζί σου*» γράφει στις 19.11.1935. Βρισκόμαστε στα χρόνια που ο

ταλαντούχος καθηγητής των κλασικών γραμμάτων, ο οποίος συνεργαζόταν με τις εκδόσεις Teubner στην έκδοση των *Λόγων* του Δημοσθένη, ο μελετητής της βυζαντινής γραμματείας, ο εισηγητής των φιλολογικών εργαλείων της κριτικής κειμένου στις νεοελληνικές σπουδές, ο συνεργάτης της Ακαδημίας Αθηνών και δημοφιλής πανεπιστημιακός καθηγητής βιώνει ήδη έντονο αίσθημα μοναξιάς και αυτοπαξίωσης. Λίγους μήνες αργότερα, στις 6.8.1936, εξομολογείται: «*Το σκοτάδι της μοναξιάς απλώνεται ολοένα πυκνότερο γύρω μου... Αισθάνομαι τόσο θλιψη μέσα μου, τόσο μειωμένο τον εαυτό μου, που αρχίζω να διερωτώμαι αν αξίζω την*

αγάπη τη δική σου, την αγάπη των άλλων παιδιών γενικώς, την αγάπη της γυναίκας μου και του Μίνου, την αγάπη όλων που μ' αγαπούν». Τον Σεπτέμβριο του 1937 αυτοκτονεί. Ήταν η ατεκνία του που τον έσπρωχνε να επιζητεί τη στενή σχέση με τους μαθητές του, ήταν η φυσική τάση ενός χαρισματικού δασκάλου, όπως μαρτυρεί ο Νάσος Δετζώρτζης, ήταν η απύθμενη ανάγκη για αγάπη ενός ενήλικου που στερήθηκε την τυχερότητα στα παιδικά του χρόνια; Οι επιστολές προς τις τέσσερις φοιτήτριάς του που μόλις κυκλοφόρησαν «*Με φίλιαν παντοτινήν και άδολην*». Γράμματα του Ιωάννη Συκουτρή στις μαθήτριάς του (1933-1937) (MIET, 2014), σε επιμέλεια της Ελένης Ράμφου και με εισαγωγή του Γ. Α. Χριστοδούλου, δίνουν υπόσταση στον άνθρωπο Συκουτρή πίσω από τον φιλόλογο με την αυθεντικότητα της προσωπικής μαρτυρίας. Άνθρωπος χαριτωμένος και με πολλά ενδιαφέροντα, ανοιχτόμυαλος και

με πάθος για τη φιλοσοφία, τη διδασκαλία αλλά και τη ζωή στις πιο καθημερινές εκφάνσεις της, ο Συκουτρή περάζει τις νεαρές αλληλογράφους του, τις διασκεδάει με διηγήσεις για τους περιπάτους του και αστειές περιγραφές από τις κοσμικές συγκεντρώσεις όπου παρευρίσκεται και εκφράζει διαρκώς και πληθωρικά την αγάπη του: «*Σε ποιον να περιγράψω και να με πιστεύσει, χρυσά μου παιδιά, πόσον ευτυχής είμαι, όταν σκέπτομαι πως μ' αγαπάτε, όταν αισθάνομαι πως μπορώ να σας αγαπάω και τις τρεις*». Ανάμεσα στα καθημερινά, αναφέρεται στα διαβάσματα και στα γραψίματά του, στην εισαγωγή της *Ποιτικής* του Αριστοτέλη που ετοιμάζει, στα προσχέδια της μελέτης του για τον *Φάουστ* – που δεν ολοκληρώθηκε –, στις σκέψεις του για την επίθεση που του έγινε για την εισαγωγή του στην έκδοση του *Συμποσίου* του Πλάτωνα. Το ακαδημαϊκό έργο του Συκουτρή, το γνωστό και αναγνωρισμένο,

φωτίζεται από μια εσωτερική γωνία. Απολαυστικό ανάγνωσμα και πολύτιμη πηγή πληροφοριών για τους μελετητές του βίου και του έργου του, τούτες οι επιστολές αναδεικνύουν τα στοιχεία της προσωπικότητας του Συκουτρή που τον έκαναν σπουδαίο φιλόλογο και δάσκαλο, τα ίδια στοιχεία που τον οδήγησαν αργότερα στον αυτοχειρισμό, το μεγάλο αίσθημα ευθύνης απέναντι στον εαυτό του, στην επιστήμη του και στους μαθητές του: «*Αγωνίζομαι πολύ, για να κρατήσω την ισορροπία μου ανάμεσα στο χάος των εξωτερικών συνθηκών της ζωής μου και την άβυσσο των εσωτερικών κινήματων της ψυχής μου*», γράφει τον Ιούλιο του 1933, «*...αναμετρώ οδυνηρά πόση απόστασις με χωρίζει από το ύψος που μου διέγραψαν οι μεγάλοι μου διδάσκαλοι (ο Πλάτων πρώτος και κύριος), από το ύψος ακόμη, που με τοποθετείτε ίσως εσείς, που μ' αγαπάτε*».